

"Sortunut ei Puola vielä..." Puolan kansallishymniä soittaa Helsingin Konservatorion sinfoniaorkesteri Jerzy Błazkiewicz-Tudermanin johdolla. Pianon ääressä Michał Zieliński.

Zjednoczenie Polskie w Helsingforsie

PL 279

00121 HELSINKI

www.polonia-finlandia.fi

E-mail: zpolskie@polonia-finlandia.fi

HELSINGIN PUOLALAISYHDISTYS

Huhtikuu 1917

Helsingin Puolalaisyhdistys – Zjednoczenie Polskie w Helsingforsie - aloitti toimintansa autonomisessa Suomen Suuriruhtinaskunnassa kahdeksan kuukautta ennen kuin Suomen kansa sai itsenäisyyden ja syntyi Suomen Tasavalta.

Yhdistys perustettiin 3. päivänä huhtikuuta 1917. Perustajina oli muutamia tuhansia tsaarin armeijan puolalaisia upseereita ja sotilaita sekä vähäinen määrä puolalaisyhtyiisiä siviilihenkilöitä. Ennen Puolan Tasavallan lähetystön avaamista Helsingissä vuonna 1919 Puolalaisyhdistys Zjednoczenie Polskie oli ainoa virallinen instituutio – järjestö, joka edusti Suomessa asuvien puolalaisten etuja ja yhdistyksen jäsenkirjat toimivat passeina. Helsingin Puolalaisyhdistys rekisteröitiin vuonna 1928 ja silloin hyväksytyt säännöt ovat voimassa vielä tänäkin päivänä.

Yhdistyksen tavoitteena on "yhteyden luominen ja ylläpitäminen Helsingissä ja lähi-seuduilla asuvien puolalaisten kesken harjoittamalla kansallista ja kulttuuritoimintaa" (Puolalaisyhdistyksen säännöt, 2 §).

Siitä lähtien kun perustettiin "Światpol" (Światowy Związek Polaków z Zagranicy) – Ulkopuolalaisten Maailmanliitto – Helsingin Puolalaisyhdistys solmi siihen läheiset suhteet ja ylläpiti yhteyksiä. Toinen maailmansota keskeytti lyhyeksi ajaksi Puolalaisyhdistyksen toiminnan. Sodan jälkeen toiminta Puolalaisyhdistyksessä alkoi uudelleen. Vuonna 1976 solmittiin uudelleen yhteydet Puolan Kansantasavallan Helsingin suurlähetystöön. Tämän ansiosta avautui pääsy puolalaisen kulttuurin uusiin saavutuksiin mm. elokuvien ja julkaisu-toiminnan kautta. Solmittiin uudelleen yhteydet Var-

sovassa toimivaan "Wspólnota Polska'an" (ulkopuolalaisuhteita hoitava järjestö), samoin Helsingin Suomi-Puola yhdistykseen. Puolalaisyhdistys huolehtii puolalaisten haidoista Suomessa.

Puolalaisyhdistyksen toiminnalle on alusta saakka ollut luontaista kulttuurinläheisyys ja seurallisuus. Tätä ilmentää puolalaisten tapojen ja perinteiden vaaliminen, kansallisten vuosipäivien viettäminen ja taidetilaisuuksien järjestäminen. 1990-luvun alusta lähtien olemme järjestäneet sekä toukokuun 3. päivän että marraskuun 11. päivän merkkipäivien johdosta kauniissa kalliioon louhitussa kirkossa (Temppeliaukion kirkossa) puolalaisen musiikin konsertteja taitavien nuorten puolalaisten taitelijoiden esittäminä. Nämä jo perinteeksi muodostuneet puolalaisen musiikin konsertit ovat saaneet osakseen tunnustusta ja suosiota Helsingin varsin vaativan musiikkiyleisön keskuudessa ja ne ovat saaneet pysyvän sijan taidetapahtumien kalenterissa. Erityisen juhlavasti vietimme vuonna 1998 Puolan Tasavallan 80-vuotisjuhla järjestämällä Puolalaisen Musiikin Viikon.

Erityisen tärkeitä puolalaisyhteisöllemme ovat merkittävien puolalaisten tapaamiset. Vierainamme ovat olleet mm. teatteri- ja elokuvaohjaaja Adam Hanuszkiewicz, kuvanveistäjä Władysław Hasiór, pianotaitelija Halina Czerny-Stefańska, ulkoministeri Krzysztof Skubiszewski ja säveltäjä George de Godzinsky. Kesäkuun 6. päivänä 1989, ikimuistoisten Sejmin parlamenttivaalien päivänä, tervehdimme Suomessa juhlavasti Paavi Johannes Paavali II:a. Lokakuussa 1993 tapasimme Suomessa silloin vierailleen presidentin Lech Wałęsan.

Yhdistyksen toimintaan, jonka erottamattomana osana ovat juhlit ja merkkipäivät, osallistuvat myös yhdistyksen jäsenten lapset. 1980-luvun alussa yhdistyksessä aloitti toimintansa puolan kielen kerho alle kouluikäisille lapsille. Tätä puolan koulua ohjasivat suurella antaumuksella Ursuliinisaret. Oppitunneilla oli läsnä yleensä noin 15-30 lasta, jotka sittemmin juhlistivat esityksillään Äitienpäivän viettoa ja perinteisiä joulujuhlia. Ajan mittaan lasten lukumäärä kerhossa alkoi vähetä, kunnes syksyllä 2002 kerhon toiminta lopetettiin. Suomen lain ansiosta, joka takaa Suomessa asuville ulkomaalaisille mahdollisuuden saada äidinkielen opetusta – puolalaislapset opiskelevat puolaa nyttemmin useissa Helsingin, Espoon ja Vantaan kouluissa.

Keväällä 2003 Puolalaisyhdistykseen perustettiin Alle Kouluikäisten Lasten Kerho, joka tarjoaa kaikkein nuorimmille kosketuksen puolan kieleen ja mahdollisuuden tutustua puolalaiseen kulttuuriin. Vuosien mittaan kerho on laajentanut toimintaansa, nykyisin kerhon nimi on Helsingin Puolalaiset Lapset (Dzieci Polskie w Helsinkach). Kerho järjestää kiinnostavia tilaisuuksia, joissa ovat mukana paitsi alle kouluikäiset lapset, myös kokonaiset puolalaisperheet. Huhtikuusta 2009 lähtien kerhon tapaamispaikkana on ollut Espoon kirjasto, Entressen kauppakeskus, Siltakatu 11. Lähempiä tietoja kerhon tilaisuuksista voi löytää Puolalaisyhdistyksen (Zjednoczenie Polskie) kotisivuilta kohdasta "Dzieci w Helsinkach" (Lapset Helsingissä).

Puolalaislapset järjestävät perinteisiä joulujuhliamme, joihin aina saapuu myös hartaasti odotettu Joulupukki "Święty Mikołaj" lahjasäkkeineen. Joulupukkia tapaamassa on jopa 80 lasta. Lapset osallistuvat myös retkiin ja perinteisiin pikniktapahtumiin.

1980-luvulla alettiin järjestää puolalaisyhteisön urheilullisia piknikretkiä Pirttimäkeen. Retket ovat saaneet suuren suosion. Pirttimäessä on järjestetty mm. lasten urheilu-

kilpailuja sekä jalkapallo-otteluja Puolan Suurlähetystön joukkuetta vastaan, ottelujen kruunauksena yhteinen saunailta. Yhdistyksessä ovat aloittaneet toimintansa myös eri lajien urheilupiirit. Toimeliai on ollut tennisjaosto, jonka toimesta on monien vuosien ajan oteltu Polonian eli suomenpuolalaisten mestaruudesta. Useita vuosia toimi myös jalkapallojoukkue Polonia-LOT Helsinki, joka vuonna 2001 voitti Amatöörien Suomen Mestaruuskilpailujen kultamitalin.

Yhdistyksen edustajat ovat useita kertoja osallistuneet suhteita ulkopuolalaisiin hoitavan Wspólnota Polskan järjestämiin Maailman Ulkopuolalaisten kesä- ja talvikisoihin, samoin Polonian tenniksen maailmankisoihin Sopotissa ja voittaneet useita mitaleja.

Helsingin Puolalaisyhdistyksen lehti "KONTAKT" alkoi ilmestyä vuonna 1980. Vuosina 1999-2007 sen nimenä oli "Nasz Biuletyn", ja vuodesta 2008 alkaen jälleen "KONTAKT". Yhdistyksen 75- ja 80-vuotisjuhliin lehdestä julkaistiin erityiset juhlanumerot.

Vuodesta 1999 lähtien olemme ylläpitäneet Internetissä kotisivuja www.polenia-finlandia.fi, joilla esittelemme toimintaamme. Kotisivuiltamme saa myös tietoa koko maailman ulkopuolalaisten toiminnasta sekä laajasti tietoa WSPÓLNOTA POLSKAN järjestämistä Polonian tilaisuuksista Puolassa.

Puolalaisyhdistys julkaisi vuonna 2004 puolan- ja suomenkielisen runsaasti kuvitetun kirjan "PUOLALAISET JA POLONIA SUOMESSA". Se on ainoa Suomen puolalaisten historian aikana ilmestynyt julkaisu, joka esittelee laajasti myös HELSINGIN PUOLALAISSYHDISTYKSEN HISTORIAN. Kirjan voi ostaa lähettämällä tilauksen osoitteella zpolskie@polonia-finlandia.fi

Syksystä 2002 alkaen on Turussa toiminut Puolalaisyhdistyksen paikallisosasto, joka on seudulla asuvien puolalaisten yhdyssiteenä.

On mahdotonta luetella tässä yhteydessä kaikkien niiden henkilöiden nimiä, joiden ansiosta Puolalaisyhdistys on syntynyt, säilynyt ja yhä edelleen jatkaa toimintaansa. On kuitenkin syytä mainita erityisen toimeliaita perheitä: Wnukin, Kosiorekin ja Bigosin perheet, joiden perheenjäsenet ovat useiden sukupolvien ajan olleet monien kulttuuritapahtumien kantavana voimana ja olleet mukana myös yhdistyksen hallituksen toiminnassa.

Vuonna 2007 Helsingin Puolalaisyhdistys vietti 90-vuotisjuhlaan. Yhdistyksemme on eräs Euroopan vanhimpia ulkopuolalaisyhdistyksiä ja luultavasti vanhin ulkomaalaisyhdistys Suomessa.

Olemme yhteistyössä Varsovassa toimivan suhteita ulkopuolalaisiin hoitavan "Wspólnota Polskan" kanssa, joka on koko maailman ulkopuolalaisjärjestöjen yhteyselin yhdessä Puolan Tasavallan valtiovalan kanssa. Vuodesta 1998 yhdistyksemme on Puolalaisyhteisöjen Euroopan Liiton (EUWP) www.euwp.org jäsen ja vuodesta 2002 lähtien Polonian Maailmanneuvoston (RPS) jäsen.

Yhdistys kokoontuu joka kuukauden kolmantena sunnuntaina klo 17:00 Pyhän Henrikin Tuomiokirkon seurakuntasalissa, Puistokatu 1. Tervetuloa sydämellisesti tapaamiimme ja kotisivuillemme.